

WebCt harjoittelun ohjauksen tukena kätilö- koulutuksessa

Anna-Kaisa Pienimaa
Lehtori, KM
Helsingin ammattikorkeakoulu
anna-kaisa@stadia.fi

Sirkka Pietiläinen
Lehtori, TtM
Helsingin ammattikorkeakoulu
sirkka.pietilainen@stadia.fi

1. Kätilökoulutuksen ohjattu harjoittelu synnytysosastolla

Kätilön koulutus kestää 4,5 vuotta. Helsingin ammattikorkeakoulussa opinnot alkavat sairaanhoitajan opinnoilla ja jatkuvat noin kolmen vuoden jälkeen kätilötyön 60 opintoviikon laajuisina ammattiopintoina, jotka toteutuvat tietopuolisina opintoina ja ohjattuna harjoitteluna. Opintokokonaisuus ”synnyttävän naisen ja

perheen kätilötyö” koostuu kahdesta tietopuolisesta opintojaksosta ja kahdesta ohjatun harjoittelun jaksosta synnytysosastolla ja sijoittuu ajallisesti opintojen loppuvaiheeseen (Helsingin ammattikorkeakoulun Opinto-opas 2003).

Harjoittelujaksojensa aikana opiskelijat työskentelevät synnytysosastolla kolmivuorotyössä sairaaloissa eri puolilla pääkaupunkiseutua ja Suomea. Synnyttävän naisen ja perheen kätilötyön pitkien (8 opintoviikkoa) harjoit-

telujaksojen aikana tapahtuva kättilön ammattiin oppiminen ja kasvaminen on merkittävää, johon liittyy ammattiin valmistumisen mukanaan tuomia ahdistuksen ja epävarmuuden tunteita (mm. Sonntag 1998; Begley 2001, 24-33; Delaney 2003, 437-443). Tätä prosessia tukevat opettajan, harjoittelun ohjaajien ja opiskelijatovereiden kanssa käydyt keskustelut, jotka kuitenkin rajoittuvat aikaan ja paikkaan. Yhteisten ohjauskeskusteluaikojen järjestäminen on kuitenkin hankalaa. Myös vuoropuhelu eri sairaaloiden synnytysosastojen välillä ja sairaaloiden ja kättilökoulutuksen välillä on vähäistä.

2. WebCt harjoittelun ohjauksen tukena

Helsingin ammattikorkeakoulussa käynnistyi syksyllä 2001 hanke, jonka tavoitteena on edistää koulun ja työelämän vastavuoroista oppimista. Tämän AREENA-hankkeen keskeiseksi tavoitteeksi ilmaistiin työelämän oppiminen ja kehittyminen opiskelijoiden oppimisen tueksi tarkoitetun toiminnan kautta. Kättilön suuntautumisvaihtoehdon koulutuksessa AREENA-hankkeen tarkoituksena on kehittää kättilöopiskelijoiden harjoittelun ohjausta, siten että sillä on siirtovaiikutusta sekä opiskelijan että työyhteisön oppimiseen. Siirtovaikutus on ilmiö, jossa tieto pysyy samana, mutta käyttökonteksti muuttuu. Osanottajat kuvaavat, tulkitsevat, jakavat ja uudelleen rakentavat kollektiivisesti siirrettäviä syntymän hoitotyön tietoja ja taitoja (Engeström 1995; Lambert 1999).

AREENA-hankkeen puitteissa tarjoutui mahdollisuus suunnitella WebCt-alustalle aikaan ja paikkaan si-

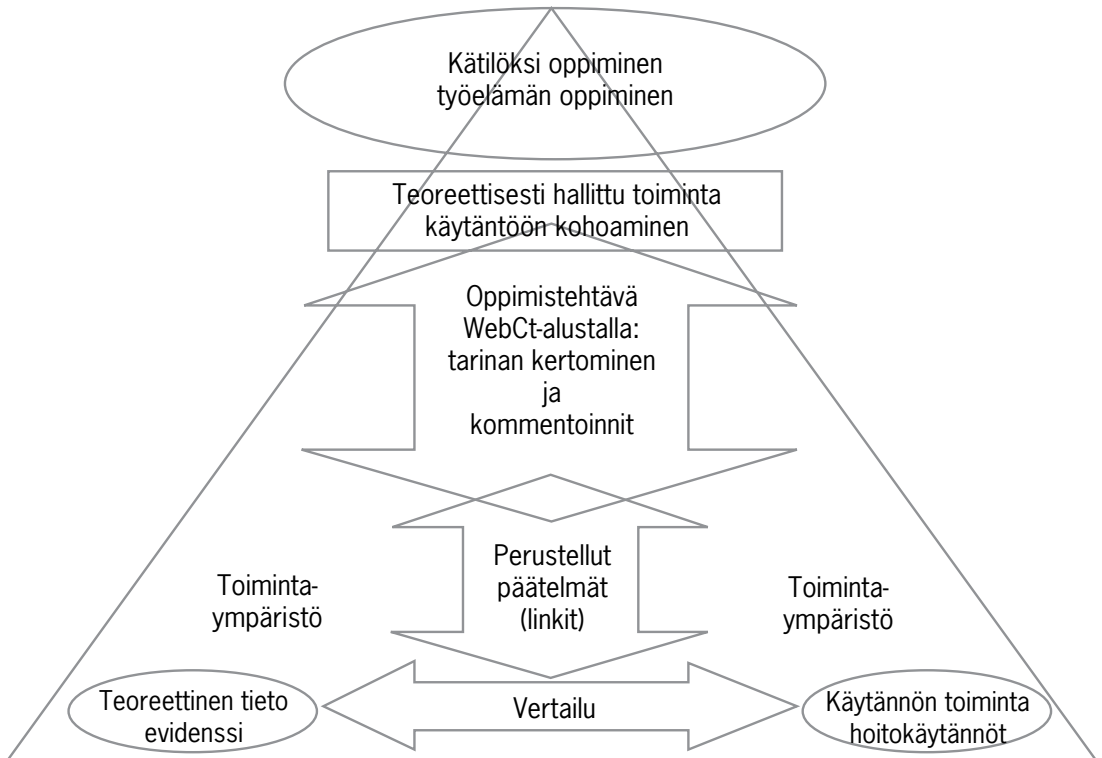
toutumaton verkostopohjainen oppimisympäristö, joka mahdollistaa opiskelijoiden, opettajien ja ohjauksesta vastaavien kättilöiden välisen ammatillisen keskustelun ja toimii näin opiskelijoiden oppimisen tukena. Tavoitteena on ollut luoda oppimistehtävä, verkossa toteutuva ohjauksen malli kättilöopiskelijoiden ohjattuun harjoitteluun. Tietotekniikka, sen sovelluksena WebCt, antaa mahdollisuuden rajanylitykselle 'ei-kenenkään-maalla' (Sinko & Lehtinen 1998) Verkossa toteutuva oppimistehtävä toimii rajanylityspaikkana tietopuolisten opintojen ja harjoittelun kokemusten jakamiselle. Tämä mahdollistaa oppimisen siirtovaikutuksen (Lambert 2001). WebCt-alustalle laadittu oppimistehtävä 'synnyttävän naisen ja perheen kättilötyö, harjoittelu 8 opintoviikkoa' toimii tällaisena siirtovaikutuksen mahdollistavana rajanylityspaikkana oppilaitoksen, sairaalan ja kättilökoulutuksen välillä (vrt. Lambert 1999). Keskeinen oppimistehtävän osa on opiskelijoiden kirjoittamat tarinat ja niiden kommentoinnit keskusteluforumille. Tästä on luotu verkko-oppimisen malli kättilökoulutukseen.

Synnyttävän naisen ja perheen kättilötyön toisen harjoittelujakson tavoitteissa painottuvat syntymän hoitotyöhön liittyvät erityistilanteet. Näitä voivat olla mm. yllättävä ja/tai vaikea tilanne, tilanteet, joissa on ollut uudenlaisia hoitokäytäntöjä tai tilanteita, joissa opiskelijan mielestä olisi voinut toimia toisin kuin toimittiin (vrt. Benner & Tanner & Chesla, 1999; Hansom & Butler, 2003, 34-37.). Opiskelijoita ohjattiin tuomaan keskusteluun kirjoitettuna tarinana oppimistilanne, joka omien ja opintokokonaisuuden

oppimistavoitteiden kannalta oli ollut merkittävä. Jokainen opiskelijan kirjoittama tarina kuvaa jotain hoitokontekstia, jossa on oma hoitokulttuurinsa (Lambert 2003). Opiskelijoita ohjattiin esimerkkitalanteen valinnassa konsultoimaan ohjaavaa kättilöään. Lisäksi opiskelijat saivat ohjeet lukea ja kommentoida toisten esimerkkitalanteita omien kokemusten, kättilön päätöksen teon ja teoreettisen tiedon näkökulmista. Yhtenä lähtökohtana oppimistehtävän laatimiselle oli päätöksen teon teoria (Lauri & Eriksson & Hupli 1998). Lisäksi opiskelijat saivat tutustuttavakseen artikkelikokoelman (Davies 2001; Etuk 2001; Downe 2001; Lawrence 2001; Mander 2002; Weston

2001), joka oli valittu opintojakson tavoitteiden perusteella. Tätä teoreettista tietoa opiskelijat ohjattiin käyttämään kokemuksellisen tiedon lisäksi kirjoitustensa perusteluissa pohtiessaan päätöksentekoa synnytyssalikätilön työssä (Kuvio 1).

Opiskelijoiden kertomukset ja kommentit eri tilanteista voidaan nähdä kättilön identiteetin rakentajina, tiedon siirtäjinä ja siirtovaikutuksen aikaansaajina (Lambert 2003). Opiskelijoita pyydettiin myös arvioimaan WebCt:n avulla tapahtunutta harjoittelun ohjausta syntymän hoitotyön eri yksiköissä.

Kuvio 1. Verkko-oppimisen malli kättilökoulutuksessa.

3. Aineiston käsittely ja analysointi

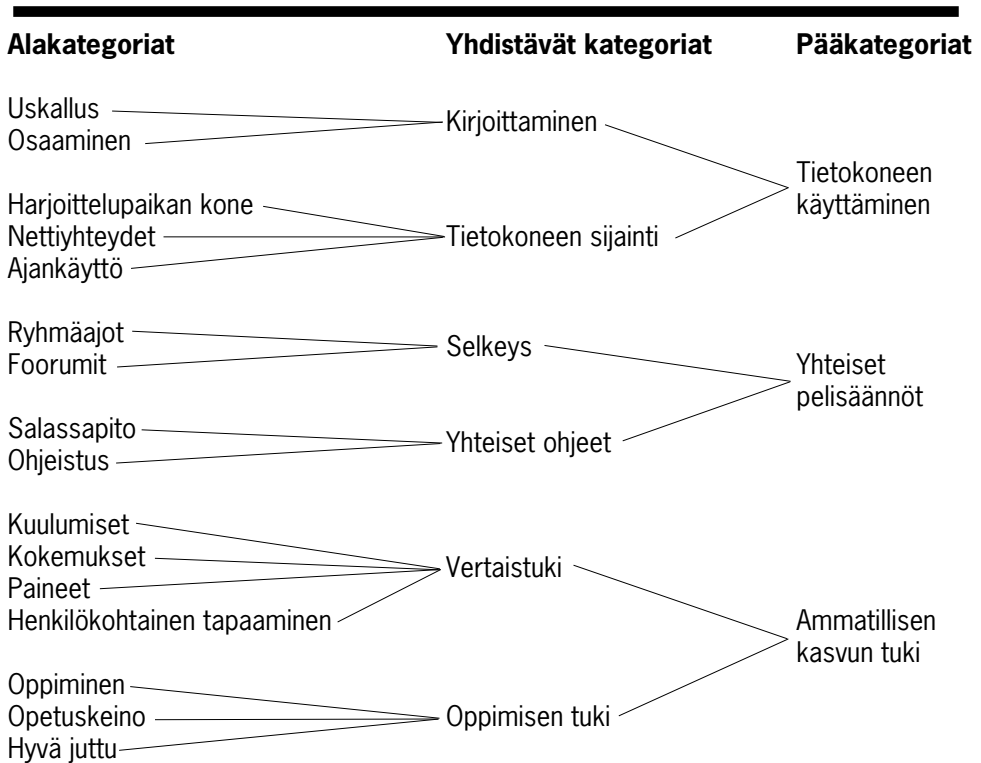
Opiskelijoiden kirjoittamat tarinat ja niihin liittyvät kommentit sekä kokemukset WebCt-alustan käytöstä ohjauksen välineenä tulostettiin. Aineistoa kertyi kaikkiaan 93 sivua ja opiskelijoiden kirjoittamia tarinoita ja niiden kommentteja oli yhteensä 190 kappaletta. Kumpikin aineisto analysoitiin erikseen sisällön erittely -menetelmällä (Burns & Grove, 1995; Kyngäs & Vanhanen 1999, 3-12). Kirjallinen lupa opiskelijoiden tekstien käyttämiseen saatiin toimialajohtaja Kristiina Kimmolalta ja opiskelijoilta. Opiskelijoiden kirjoitukset käsiteltiin nimettöminä eikä myöskään harjoittelupakkoja, harjoittelun ohjaajia tai esimerkkisyn-

nyttäjiä voida kirjoituksen perusteella tunnistaa.

Tässä artikkelissa keskitymme kuvaamaan laajaa aineistoa kahdesta näkökulmasta: opiskelijoiden kokemuksina WebCt:stä ohjatun harjoittelun ohjauksessa sekä esimerkkitilanteiden tuottamana kättilön ammattiin oppimisenä ja kasvamisena.

4. Opiskelijoiden kokemukset WebCt:stä harjoittelun ohjauksessa

Opiskelijat kuvaavat kokemuksiaan WebCt:n käytöstä harjoittelun ohjauksen välineenä. Kokemukset luokiteltiin pää- ja alakategorioihin ja muodostettiin näitä yhdistävät kategoriat (Kuvio 2.).

Kuvio 2. Opiskelijoiden kokemukset WebCt:n käytöstä syntymän hoitotyön ohjatussa harjoittelussa.

Pääkategoriat ovat tietokoneen käyttämiseen, yhteisiin pelisääntöihin ja ammatillisen kasvun tukeen liittyvät lausumat. Pääkategorioiden alle muodostettiin alakategoriat ja niitä yhdistävät kategoriat. Opiskelijoiden palautteissa WebCt:n kautta toteutunut ohjaus toimi hyvin, kun koneelle pääsy oli kunnossa ja kaikki tiesivät yhteiset pelisäännöt. Verkossa tapahtuva ohjaus tuki opiskelijoiden mielestä heidän ammatillista kasvuaan. Vertaistuki luokkatovereilta pitkän ja vaativan harjoittelujakson aikana oli myös oppimista tukevaa, vaikka verkko-ohjaus ei korvaa henkilökohtaisia tapaamisia.

WebCt-alustan käyttö edellyttää opiskelijalta tietokoneen käytön perusvalmiuksien lisäksi internetin ja sähköpostin käytön sekä liitetiedostojen lähettämisen taitoja. Tietokoneen käyttöä kuvaavaan kategoriaan 'kirjoittaminen' tulivat opiskelijan kommentit kirjoittamaan uskaltautumisesta ja koneen käytön osaamisesta. Opiskelija saattoi olla epävarma siitä, mitä häneltä odotetaan uudenaikaisessa tilanteessa. Myös koneen ja WebCt-alustan käyttö itsessään saatettiin kokea vaikeana. Erityisen ongelmallisena koettiin se, että harjoittelupaikoissa oli vaikeuksia käyttää tietokonetta. Toisaalta tietokoneen käyttö oli helppoa silloin, kun opiskelijalla oli kone kotona tai hänellä oli mahdollisuus käyttää tietokonetta harjoittelupaikassaan.

... ei muuten enää saa käyttää konetta (harjoittelupaikassa). Helppooahan tää on ollut kun on kone kotona. Sain luvan käydä täällä töissä aina kun on sopiva hetki.

Yhteyksien pitämisen ja kirjoittamisen WebCt:lle todettiin vievän enemmän aikaa kuin perinteisen oppimistehtävän tekeminen. Ajankäyttö on nähty myös omien valintojen mahdollisuutena, koska keskusteluun osallistuminen ei ole vaatinut samanaikaista läsnäoloa muiden kanssa.

Tähän tulee käytettyä enemmän aikaa. On voinut valita ajankohdan, mikä itselle parhaiten sopii.

WebCt:n avulla opiskelijoiden on mahdollista olla yhteydessä toisiinsa ja opettajaan. Puutteelliset tietokoneenkäyttötaidot, koneelle pääsyn vaikeudet harjoittelupaikassa ja ajankäyttöön liittyvät ongelmat ovat opiskelijoiden mielestä olleet vaikeimmat esteet. WebCt-alustan tunteminen ja eri toimintoihin tutustuminen vie aikaa ja vaatii kärsivällisyyttä käyttäjiltään (Atack & Rankin 2002, 18-22).

WebCt-alusta on koettu vaikeaksi hahmottaa: kotisivulla on monia mahdollisuuksia viestien lähettämiseen ja uuden oppimisvälineen käyttötavat eivät ole täysin selkeitä ja yksiselitteisiä. Kritiikkiä on tullut myös opettajan antamista ohjeista. Yleisiä WebCt:n käyttö- ja kirjoittamisohjeita kaivattiin. Toisaalta opiskelijat totesivat ohjeiden olevan selkeäsi käytettävissä; ne vain pitää ensin lukea.

Sekavaa kyllä ryhmäjako on. Jotkut ovat lähettäneet omat juttunsa yleisen foorumin kautta ja se sotkee. Luin sisällysosan .. ja siellä ohjeet ... lyhyesti ja ytimekkäästi ... pahoittelen.

Opiskelijat ovat pohtineet WebCt:een ja internetiin kirjoittamiensa tietojen salassa pysymistä. He ovat ihmetelleet, miten ohjelmasta kirjoitaudutaan pois kirjoittamisen päätyttyä, koska selkeää 'log out'-kohtaa ei ole. Myös omaan tapausesimerkkiin liittyviä tunnistamismahdollisuuksia opiskelijat ovat pohtineet.

Opiskelijat ovat kuvanneet palautteissaan WebCt-alustan olevan hyvä foorumi kohdata luokkatovereitaan, jotka ovat eri paikkakunnilla ohjatussa harjoittelussa. WebCt on mahdollistanut yhteydenpidon luokkatovereihin ja kokemusten vaihtamisen. WebCt on samalla helpottanut uusien ja haasteellisten tilanteiden ahdistusta. Paineiden purkaminen harjoittelun aikana mahdollistui. Opiskelijat kokivat antaneensa ja saaneensa vertaistukea.

Opiskelijat kuvaavat palautteessaan omaa oppimistaan ja ammatillista kasvuaan sekä arvioivat WebCt:tä opetusmenetelmänä.

Hienosti on mielestäni näkynyt tämä meidän kehittyminen harjoittelun aikana. Ehdottomasti opettavaisin ja mielenkiintoisin harjoittelutehtävä.

Opiskelijoiden palaute WebCt:n käytöstä ohjatun harjoittelun menetelmänä on pääosin myönteistä. Tietokoneen käyttö edellyttää opiskelijan omaa taitoa ja harjaantumista. Ongelmat koneen käytöstä harjoittelupaikassa lisäävät opiskelijan työmäärää: oppimistehtävien kirjoittamisaika lisääntyy, koska työtä on mentävä tekemään paikkaan, jossa tietokoneelle pääsy mahdollistuu. Opiskelijat, jotka voivat kotonaan käyttää konetta, ovat ilmais-

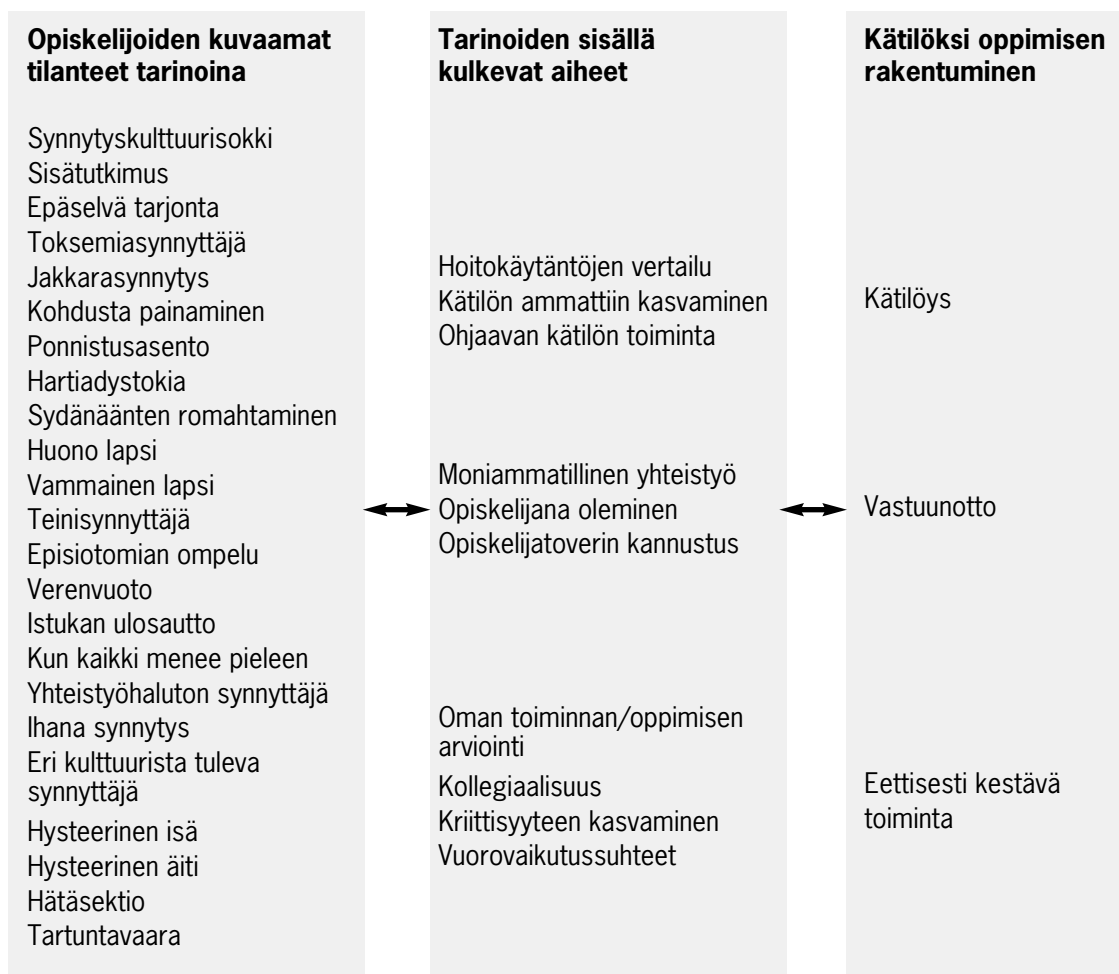
seet tyytyväisyyttään menetelmää kohtaan (Vrt. Atack & Rankin 2002, 18-22; Zucker & Asselin 2003, 86-89).

Epäselvät ohjeet ja ohjeiden tulkin- taongelmat ovat alussa vaikeuttaneet opiskelijoiden oppimistehtävien kirjoittamista WebCt-alustalle. Myöhemmin tämä korjaantuu opiskelijoiden harjaannuttua ohjelman käytössä ja kun WebCt:n eri foorumit tulevat tutuimmiksi. Potilastietojen salassapysyminen internetissä huolestuttaa opiskelijoita, koska selkeää poistumiskirjoittautumista ohjelmassa ei ole. Myös sairaaloiden nimet ja sen mukana mahdollinen potilaan tunnistaminen nähdään uhkana (Vrt. McAlpine & Lockerbie & Ramsay & Beaman 2002, 12-18).

WebCt on opiskelijoiden kokemuk- sena mahdollistanut vertaisarvioinnin: tuen saaminen luokkatoverilta sekä paineiden purkaminen uusissa ja ahdista- tavissa tilanteissa on tuonut helpotusta yksinään vieraalla paikkakunnalla opiskelevalle. Opiskelijoiden kokemus ajatustenvaihdosta, uuden oppimisesta, ammatillisesta kasvusta ja WebCt:n käyttömahdollisuudesta opetusmenet-elmänä saa opiskelijoilta kiitosta (Vrt Delaney 2003).

5. Esimerkkitalanteet tarinoina

Opiskelijoiden kirjoittamat esi- merkkitalanteet kuvasivat laa- jasti synnyttävän naisen ja perheen hoitotyön opintokokonaisuuden sisältöä (Kuvio 3.).

Kuvio 3. Opiskelijoiden tarinat, tarinoiden sisällä kulkevat aiheet ja kättilöksi oppimisen rakentuminen.

Esimerkkitalanteet kehittyivät verkkokeskustelussa tarinoiksi siten, että opiskelijat vastasivat toistensa kirjoituksiin nostamalla tarkasteluun tiettyjä teemoja, joihin toiset taas ottivat kantaa oman kokemustietonsa tai teoreettisen tiedon perusteella. Opiskelijoiden kuvaamat tilanteet tarinoina on se konteksti, jossa kättilöksi oppiminen tapahtuu. Vaikka opiskelijoiden kirjoittamat tarinat polveilevat monitasoisesti, niiden sisällä kulkevat aiheet muodostavat kokonaisuuden, jossa voidaan nähdä kättilöksi oppimisen rakentuvan

kättilöyttä, vastuun ottamista ja eettisesti kestävä toimintaa kuvaavain tekein. Kättilöys muodostuu hoitokäytäntöjen vertailuna, johon liittyy usein oman ja ohjaavan kättilön toiminnan arviointia sekä kättilön ammattiin kasvamisen pohdintaa. Vastuun ottamiseen kasvamisesta kuvaavat keskeisesti aiheet opiskelijana oleminen, opiskelijatoverin kannustus ja moniammatillisen työryhmän toiminnan arviointi. Eettisesti kestävä toiminta kättilön työssä on kättilöksi oppimisen ja kasvamisen päämäärä, jonka voidaan katsoa

jatkuvan koko ammatissa toimimisen ajan. Tässä aineistossa eettisesti kestävään toimintaan kehittymistä kuvaavat oman toiminnan ja oppimisen arviointi, kollegiaalisuus, kriittisyyteen kasvaminen ja vuorovaikutussuhteet.

Esimerkkinä aiheiden etenemisestä ja monikerroksisuudesta voidaan tarkastella tarinaa 'synnytyskulttuurisokki'. Synnytyssaliharjoittelun alkaessa opiskelija kuvaa kokemustaan uudelle osastolle saapumisestaan 'synnytyskulttuurisokkina' ja aloittaa aiheesta keskustelun arvioimalla omaa toimintaansa:

Huomasin sairastavani yllätykseksi synnytyskulttuurisokkia. Vaikka perusasiat luonnollisesti ovatkin samat niin silti on niin paljon erilaisia tapoja ja kommervenkkejä että pää oli pyörällä. Esimerkkinä nyt navan laitto ja kirjaaminen. Uusi täysin opittava asia oli tuo välilihan tukeminen ja leuan etsiminen ...

Opiskelija siirtyy seuraavaksi arvioimaan erilaista hoitokäytäntöä ja ohjaavan kättilön toimintaa aikaisempaan kokemukseensa verraten ja pyytää opiskelijatovereiltaan palautetta:

...vanhassa paikassa kun ohjaajani ja suurin osa muista kättilöistä ei niin tehnyt koskaan aikanani. Välillä tosiaan tuntuu siltä kuin olisi enimmäistä kertaa synnytystä hoitama. Vanhat opitut tavat kun mitätöityy uudessa paikassa. Onko siis kohtalotovereita vai olenko täysin tapoihini poikkeuksellisen helposti juurtuva ihminen?

'Synnytyskulttuurisokkiin' vastattiin ja keskustelun aloittajaa tuetaan ja

lohdutetaan kuvaamalla omia samansuuntaisia kokemuksia ja tunteita. Vastajat osoittavat kollegiaalista ymmärrystä. Etenkin ohjaavan kättilön suhtautuminen uutena työyhteisöön tulevaan opiskelijaan aiheuttaa opiskelijassa epävarmuutta ja ahdistustakin.

Mutta kuinka paljon on vielä opittavaa ja miten kädettömältä joskus tuntuu – etenkin ompelu! Kättilöt ovat tähän asti ainakin olleet mukavia ja antavat toimia hyvinkin itsenäisesti. Mutta mistä M. kertoi, on ihan totta, että taloissa on eri tavat, välineet ja tottumukset ja se kieltämättä hämmentää.

Vaikka synnytyksiä kasassa 50, voi silti ohjaava kättilö uudessa paikassa saada tuntemaan olon sellaiselta, että en kai vielä edes kuvitellut osaavani jotakin...? Ja että täytyy olla vastaanottavainen... – Sydämestäni tsemppiä kaikille joilla tämä sokki on menossa.... Aloitin vasta viime viikolla, joten eiköhän tämä tästä.

Synnytyskulttuurisokki-keskustelu jatkuu lähes koko harjoittelun ajan ja kirjoituksissa on nähtävissä opiskelijoiden sopeutuminen hoitoympäristöön. Outouden tunne vähenee ja oma oppiminen vahvistuu. Uuden kättilön ohjaukseen ei enää ole pelkästään uudenlaisiin tapoihin sopeutumista vaan mahdollisuus oppia uutta. Opiskelija kasvaa ottamaan vastuuta toiminnastaan ja oma ammatti-identiteetti alkaa kehittyä.

Juuri tuota mietin tänään, mitä M. tuossa pohtikin, kun olin pitkää aikaa jonkun muun kanssa kuin oman ohjaajani. Mutta kaipa se on

hyvä että oppii tässä vaiheessa kaikki mahdolliset tavat hoitaa synnytystä, jotta voi hioa sitä omaa juttua. – –

Harjoittelun alussa tuo tunne oli hyvinkin tuttu, mitä M. kuvaili Nyt kun puolet harjoittelusta on takana, talon tavat ovat jo suurin piirtein tuttuja. Olin ekan synnärjakson X:ssä ja voin sanoa, että hoitokäytännöt poikkeavat melkoisesti Y:n tavoista. M:kin mainitsema navan laitto ja leuan tunnustelu olivat uutta – – Nyt kun harjoittelua on enemmän takana, osaan nähdä nuo erilaiset hoitokäytännöt jo rikkaute-na.

Tarinat päättyivät usein yhteenvetoon, jossa opiskelijat lyhyesti kiteyttivät käydyin keskustelun keskeisen sisälön oman oppimisensa näkökulmasta.

(keskustelun 'kulttuurisokki aloittaja ja lopettaja)... Kohta tämäkin harjoittelu on lopuillaan ja olen tainnut oppia talon tavoille ... vihdoin ja viimein. On ollut todella opettavaista huomata, miten paljon pienet yksityiskohdat muuttavat kokonaisuutta ja sitä tunnelmaa mikä koko osastolla on. Kaipaen edelleen kyllä X:n vapaampaa meininkiä.

Samat aiheet voidaan myös nähdä tarinassa, jonka aiheena on 'ihana synnytys'. Tämä keskustelu ajoittuu harjoittelujakson loppuun ja on lyhyt, vain muutaman kirjoituksen mittainen. Opiskelija käynnistää keskustelun toteamalla, että 'viimeistä viikkoa vieddään...' Hän alustaa keskustelun kuvaamalla noin oman ikäisensä ensisynnyttäjän tilannetta.

Opiskelijan kuvaus on alussa rauhallisen toteavaa. Hän perustelee asiakaslähtöisesti synnyttäjän valintaa synnyttää ilman epiduraalipuudutusta. Kirjoituksessa tulee esiin opiskelijan itsenäinen toiminta, vastuunotto synnyttäjän hoitoon liittyvässä päätöksenteossa:

Kohdunsuun ollessa täysin auki ja ponnistusvaiheen alkaessa äiti seisoskeli sängyn vierellä ja hymyillen keinutteli lantiotaan, miettiessään pitäisikö jo alkaa ponnistella. Siirryttyään sänkyyn kyljelleen ohjaisimme häntä ponnistamaan, mikä tuntui kyllä olevan turhaa, sillä äiti osasi loistavasti.

Kommentit opiskelijatovereilta tuovat esiin keskeisiä kättilön ammattiin liittyviä aiheita. Harjoittelun lopussa opiskelijat eivät enää kuvaa ahdistustaan. Keskustelu tuo esiin itsensä luottavan opiskelijan, joka kykenee arvioimaan toimintaansa kättilönä.

...paremmin itse kyllä muistan juuri kuvatunlaiset ns. tavalliset synnytykset. Niistä jää sellainen mukava lämpö ja rauha sisälle (kamalan runollinen kuvaus), mutta siis sitä luottaa omiin kykyihinsä ja tuntee osaavan homman.

Vastauksissa 'ihanaan synnytykseen' ei ainoastaan kannusteta opiskelijatoveria, vaan haetaan omanlaista kättilöyttä. Ammatillinen kättilö tuntee rajansa ja kehittää hoitotyötä asiakkaan tarpeita silmälläpitäen. Opiskelijana oleminen on jäänyt taka-alalle.

..että oli synnytys luomu tai ei, niin kuuntelee synnyttäjän toiveita ja

ajatuksia. Uskon että se auttaa paljon synnyttäjää kun voi jollain tavalla kokea hallitsevansa edes jotain synnytyksestä ja sen rajoissa tietenkin, mikä on mahdollista ja turvallista. Pidän siitä X:ssä, että oli erikseen hoitosuunnitelmasivu, johon kirjattiin vapaata tekstiä synnyttäjän toiveista ja voinnista, kun sellaista ei ole Y:ssä, on vain synnytyskertomus ja partogrammi ja sitten vasta osastolle siirryttäessä hoitosuunnitelmasivu. Olen ottanut tavaksi kysyä millaisia ajatuksia ja toiveita synnyttäjällä on synnytyksen suhteen, mutta olisi kiva jos se näkyisi vielä papereissa ... ja se on mielestäni huono asia, että kivunlievityskeinot on niin lääkekeksiä. Olen opiskellut vyöhyketerapiaa ja saanut antaa sitä joillekin synnyttäjille, jotka haluavat jotain muuta kuin sen epiduraalin. Y:ssä on kyllä savihauteita, jotka ovat ihania. Olisi hyvä jos kättilöille opetettaisiin pudendaaliermon puudutus, mitä voisimme antaa kivunlievitykseksi niin kuin kättilöt esim. Ruotsissa ja Norjassa. Se olisi hyvä apu ompelunkin aikana.

6. WebCt harjoittelun ohjauksen tukena

Opiskelijoiden kuvaamien tarinoiden sisällä kulkevissa aiheissa näkyy opiskelijoiden oppiminen. Vastatessaan toistensa kirjoituksiin opiskelijat vievät aiheita eteenpäin. Mitä pitemmälle keskustelut etenevät, sitä enemmän yhteenve-toja oman oppimisen ja oman ja toisten toiminnan kannalta tehdään. Näin opiskelijat itse kuvaavat oppimisen keskeisiä sisältöjä opintojakson edetes-

sä jo varsin kypsästi. Tätä on erilaisissa kirjallisissa oppimistehtävissä perinteisesti pyritty painottamaan. Oman toiminnan arviointi on kuitenkin opiskelijoille ollut ilmeisen vaikeaa (vrt. Delaney 2003, 437-443). Samoin on ollut opettajille vaikeaa kuvata ja saada näkyväksi opintojakson aikana tapahtuvaa oppimista. Vaikuttaa siltä, että tällainen mahdollisuus kokemusten välittömään jakamiseen ja rikastamiseen mahdollistaisi oppimisen kuvaamisen ja vahvistaisi opiskelijoiden omaa ymmärrystä ja oivallusta keskeisesti siihen vaikuttavista tekijöistä (vrt. Ali & Hodson-Carlton & Ryan, 2002, 33-38).

Merkittävää on myös se, että oppimisen kuvaus tulee opiskelijoilta itseltään. Verkkokeskusteluissa opettajan on vältettävä liian nopeaa keskusteluihin puuttumista. Opettajan on annettava vastuuta ja luotettava keskustelujen edessä opiskelijoiden kykyihin nähdä keskeiset asiat. Opettaja pyytää perusteluja, tekee aktiivisia kysymyksiä ja antaa palautetta (Salminen 2001, 182; Koskinen & Silén-Lipponen 2001, 122-131). Opiskelijoille on annettava riittävästi aikaa omien oivallusten kypsytykseen keskustelun edessä. Verkossa tämä on mahdollista.

Opiskelijat ovat keskustelleet aktiivisesti keskenään ja opettajien kanssa, mutta ohjaavat kättilöt eivät ole osallistuneet verkkokeskusteluihin. Yhteistä keskustelua eri yksiköissä toimivien kättilöiden ja opiskelijoiden välillä ei saatu aikaan. Kuitenkin ohjaavat kättilöt ovat olleet välillisesti läsnä keskusteluissa, kun opiskelijat ovat vedonneet mm. erilaisiin hoitokäytäntöihin ja ohjaustapoihin. Vaikka ohjaajan välitön osallistuminen keskusteluihin jää

puuttumaan, opiskelijat ovat kuitenkin välittäneet omien harjoitteluyksiköitensä hoitokäytäntöjä muiden yksiköiden tiedoksi (Lambert 2001).

Areena-hankkeen keskeisenä tavoitteena oli oppilaitoksen, opiskelijoiden ja työelämän yhteinen oppiminen. WebCt verkko-ohjauskokeilun käynnistyttyä kävi kuitenkin varsin pian ilmeiseksi, että yhteistä keskustelua eri yksiköissä toimivien kättilöiden ja opiskelijoiden välillä ei saatu aikaan. Tältä osin Areena-hankkeen tavoitteet ovat toistaiseksi jääneet saavuttamatta. Opiskelijoiden kesken kirjoittelu sen sijaan oli vilkasta ja palautteiden perusteella verkkokeskustelu toimi erittäin hyvin opiskelijoiden oppimisen tukena. Ohjaajien osallistuminen keskusteluun oli vähäistä tai pelkästään välillistä. Keskeisinä syinä olivat verkko-yhteyksien ja koneen käyttötaidon puute sekä kiire. (Atack & Rankin 2002, 18-22, Hegge & Powers & Hendrix & Vinson 2002, 24-32). Jatkossa on tarkoitus saada keskustelufoorumille mukaan myös harjoittelua ohjaavat kättilöt. Tämä tuo varmasti keskustelun sisältöön uutta ulottuvuutta. Tuoko se sitä myös opiskelijoiden kokemukseen omasta oppimisestaan jää nähtäväksi.

Lähteet:

Ali, N.S. & Hodson-Carlton, K. & Ryan, M. (2002). Web-based Professional Education for Advanced Practice Nursing: a Consumer Guide for Program Selection. *The Journal of Continuing Education in Nursing* 1(33), 33-38.

Atack, L. & Rankin, J. (2002). Nurses' Experiences with Web-based Lear-

ning. *Canadian Nurse* 7(98), 18 – 22.

Begley, C. M. (2001). "Giving midwifery care": Student midwives' views of their working role. *Midwifery* 17, 24-34.

Benner, P. & Tanner, C.A. & Chesla, C.A. (1999). *Asiantuntijuus hoitotyössä. Hoitotyö, päättelykyky ja etiikka*. Juva: WSOY.

Burns, N. & Grove, S.K. (1995). *Understanding Nursing Research*. London: W.B. Saunders Company.

Davies, H. (2001). Client centered midwifery. *The Practising Midwife* 6(4), 26-28.

Delaney, C. (2003). Walking a Fine Line: Graduate Nurses' Transition Experiences During Orientation. *Journal of Nursing Education* 10(42), 437 – 443.

Downe, S. (2001). Is there a future for normal birth? *The Practising Midwife* 6(4), 10-12.

Engeström, Y. (1995). *Kehittävä työntutkimus. Perusteita, tuloksia ja haasteita*. Hallinnon kehittämiskeskus. Helsinki: Painatuskeskus.

Etuk, E. (2001). Professionalism and accountability *The Practising Midwife* 7(4), 28-30.

Hansom, J. & Butler, M. (2003). Sharing reflections in midwifery practice. *British Journal of Midwifery*. January 2003 1(11), 34 – 37.

Hegge, M., Powers, P., Hendrix, L., Vinson, J. (2002). Competence,

- Continuing Education, and Computers. *The Journal of Continuing Education in Nursing* 1(33). January/February 2002, 24-32.
- Koskinen, L. & Silén-Lipponen, M. (2001). Ohjattu harjoittelu oppimiskontekstina sairaanhoidon opiskelijoiden kokemana. *Hoitotiede* 3(13), 122 - 131.
- Kyngäs, H. & Vanhanen, L. (1999). Sisällön analyysi. *Hoitotiede* 1(11), 3 – 12.
- Lambert, P. (1999). Rajaviiva katoaa. Innovatiivista oppimista ammatillisen opettajakoulutuksen, oppilaitosten ja työelämän organisaatioiden yhteistyönä. Helsingin ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Tutkimukset 1. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Lambert, P. (2001). Oppimistehtävät kehittävä siirtovaikutuksen tuottajina. Teoksessa Tuomi-Gröhn, T. & Engeström, Y. (toim.) *Koulun ja työn rajavyöhykkeellä*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Lambert, P. (2003). Kehittyvät siirtymät verkostossa. Teoksessa: Lambert, P. & Iivonen, M-L. (toim.) *Opettajat ja opiskelijat yhteisen tutkimuskohteen äärellä*. Kehittävää siirtovaikutusta koulun ja työn rajapinnoilla. Helia Ammatillisen opettajakorkeakoulun sarja: Helia ammattikorkeakoulu.
- Lauri, S. & Eriksson, E. & Hupli, M. (1998). Hoidollinen päätöksenteko. Juva: Wsoy.
- Lawrence, B. A. (2001). Electronic fetal monitoring. *The Practising Midwife* 7(4), 31-33.
- Mander, R. (2002). The transitional stage. *The Practising Midwife* 1(5), 10-12.
- McAlpine, H. & Lockerbie, L. & Ramsay, D. & Beaman, S. (2002). Evaluating a Web-based Graduate Level Nursing Ethics Course: Thumbs Up or Thumbs Down? *The Journal of Continuing Education in Nursing* 1(33), 12-18.
- Opinto-opas (2003). Sosiaali- ja terveystieteiden ala. Helsingin ammattikorkeakoulu.
- Salminen, L. (2000). *Hoitotyön opettajan muotokuva – opettajaan kohdistuvat vaatimukset ja niiden arviointi*. Hoitotieteen väitöskirja. Turku: Turun yliopisto.
- Sinko, M. & Lehtinen, E. (toim.) (1998). *Bitit ja pedagogiikka. Tieto- ja viestintätekniikka opetuksessa ja oppimisessa*. Opetus 2000. Jyväskylä: Atena Kustannus.
- Sookhoo, M. & Larkin, V. & McIntosh, F. (2001). The transition from student to midwife. Preparing students for 'real life'. *The Practising Midwife* 7(4), 53.
- Sonntag, P. (1998). Noviiisit synnytyssalissa – Kätilöopiskelijoiden kokemuksia ja arvioita kliinisen opiskelun ohjauksesta ja järjestelyistä synnytyssalissa. *Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma*. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Weston, R. (2001). When birth goes wrong. *The Practising Midwife* 8(4), 10-12.
- Zucker, D.M. & Asselin, M. (2003). Migrating to the Web: The transformation of a Traditional RN to BS Program. *The Journal of Continuing education in Nursing* 2(34), 86–89.